

אוניברסיטת בן גוריון בנגב
המחלקה לפוליטיקה וממשל
שנה"ל 2021-2022

מבוא לתיאוריה פוליטית עכשווית

ד"ר מיכל גבעוני mgivoni@post.bgu.ac.il

הקורס ידון באסכולות, בתיאוריות ובמושגי יסוד נבחרים במחשבה הפוליטית בת זמננו. נעסוק הן בגישות המנויות על המסורת הליברלית, המציעות פתרונות נורמטיביים לבעיות הכרוכות בניהול הפוליטי של ענייני הכלל, והן בגישות מהמסורת הקונטיננטאלית, המבקשות לפענח את טיבו של העניין הפוליטי, לזהות את תנאי האפשרות שלו ולנתח את יחסי הכוח העומדים בבסיסו. נתעכב על שלושה תחומי חקירה שבהם עוסקת ההגות הפוליטית העכשווית ועל תפישותיהם השונות את העניין הפוליטי תוך דיון במושגי המפתח המתפתחים במסגרתם: צדק, שוויון והכרה; ציבוריות ופעולה פוליטית; וכוח, ממשליות וריבונות.

חובות הקורס והרכב הציון בו:

- * הגשת ארבעה דו"חות על חומר הקריאה – 20% מהציון הסופי. על הדו"חות לא ינתנו ציונים; הגשתם תזכה ב-20 נקודות מהציון הסופי.
- דו"חות הקריאה יתבססו על הטקסט המקורי ולא על ספרות משנית. אורכם לא יעלה על עמוד אחד והם יוגשו מודפסים, בתחילת השיעור הרלוונטי. לא ניתן להגיש דו"ח קריאה באיחור, ודו"ח שלא הוגש בתחילת השיעור שלקראתו נקרא הטקסט יחשב כדו"ח שלא הוגש, על כל המשתמע מכך.
- לא ניתן להגיש את עבודות הבית ולקבל ציון בקורס ללא הגשת דו"חות הקריאה במועד.
- * עבודת בית מסכמת – 80% מהציון הסופי.
- * נוכחות סדירה בקורס (עד שלוש היעדרויות לא מנומקות בסמטר) תזכה בבונוס של 5 נקודות.
- * לא יותר שימוש במחשבים ניידים ובפלאפונים בשיעורים.

שעת קבלה:

יום ג', 12-13, בתיאום מראש

מבוא

התיאוריה הפוליטית כתחום ידע

Timothy V. Kaufman-Osborn, "Political Theory as Profession and as Subfield?," *Political Research Quarterly* 63.3 (2010): 655-673.

Wendy Brown, "Political Theory Is Not a Luxury: A Response to Timothy Kaufman-Osborn's 'Political Theory as a Profession'," *Political Research Quarterly* 63.3 (2010): 680-685.

הפוליטיקה והפוליטי

Carl Schmitt, *The Concept of the Political* (Rutgers University Press, 1976 [1927]): 19-37.

קרל שמיט, "המושג של הפוליטי," בתוך: מיכאל קרון (עורך), *תולדות המחשבה המדינית: מקראה*, כרך ב' (האוניברסיטה הפתוחה, 2001): 184-193.

עדי אופיר, "מהו ה'פוליטי'?", *תיאוריה וביקורת* 34 (2009): 173-179.

קריאת עזר: Chantal Mouffe, *On the Political* (Routledge, 2005): 1-34.

חלק I: הליברליזם ומבקריו

צדק כהוגנות

* ג'ון רולס, *צדק כהוגנות: הצגה מחודשת (הוצאת עליית הגג ומשכל, 2011)*: 69-154.

קריאת עזר: יוסי דהאן, *תיאוריות של צדק חברתי* (משרד הביטחון, 2007): פרק ב'.

הביקורת הקהילתית

Michael Sandel, "The Procedural Republic and the Unencumbered Self," *Political Theory*, Vol. 12, No. 1. (Feb., 1984), pp. 81-96.

Michael Walzer, *Spheres of Justice: A Defense of Pluralism and Equality* (Blackwell, 1983): Ch. 1.

קריאת עזר: יוסי דהאן, *תיאוריות של צדק חברתי*: פרק ו'.

רב-תרבותיות והפוליטיקה של השונות

Will Kymlicka, *Multicultural Citizenship: a liberal theory of minority rights* (Oxford: 1995): Chapter 5.

ננסי פרייזר, "מחלוקה להכרה? דילמות של צדק בעידן 'פוסט-סוציאליסטי'", בתוך: דני פילק ואורי רם (עורכים) *שלטון ההון: החברה הישראלית בעידן הגלובלי* (הקיבוץ המאוחד ומכון ון ליר בירושלים, 2004): 270-297.

קריאת עזר: יוסי יונה ויהודה שנהב, "שש מסורות שיח תיאורטיות", בתוך: רב-תרבותיות מהי? על הפוליטיקה של השונות בישראל (בבל, 2005): 70-123.

חלק II: תיאוריות של ציבוריות ופעולה פוליטית

התחום הציבורי

Jürgen Habermas, *The Structural Transformation of the Public Sphere: An Inquiry into a Category of Bourgeois Society* (The MIT Press, 1991): 1-56.

* חנה ארנדט, המצב האנושי (הוצאת הקיבוץ המאוחד, 2013): 35-88.

הפעולה הפוליטית והכוח האזרחי

חנה ארנדט, המצב האנושי: 208-242, 254-265.

קריאת עזר: אריאלה אזולאי ועדי אופיר, פתח דבר למצב האנושי.

חלק III: מחשבה פוליטית רדיקלית

כוח וטכנולוגיות פוליטיות

* מישל פוקו, לפקח ולהעניש: הולדת בית הסוהר (רסלינג: 2015): 243-280.

מישל פוקו, תולדות המיניות: הרצון לדעת (הקיבוץ המאוחד, 1996): עמ' 57-72.

מישל פר, "הון אנושי", מפתח 3, 2011: 131-150.

קריאת עזר: Mark Kelly, *The Political Philosophy of Michel Foucault* (Routledge, 2009): chs.

2-4

ריבונות וביו-פוליטיקה

* ג'ורג'יו אגמבן, הכוח הריבוני והחיים החשופים [פרקים נבחרים: "פרדוקס הריבונות"; "הפוליטיזציה של

החיים"; "זכויות האדם והביו-פוליטיקה"; "המחנה כ'נומוס' של המודרני"; "סף"], בתוך: שי לביא (עורך)

טכנולוגיות של צדק: משפט, מדע וחברה (רמות, 2003): עמ' 395-416, 430-434.

Giorgio Agamben, *Homo Sacer*, 71-74, 81-90.

ג'ורג'יו אגמבן, "רשימות על מגיפת הקורונה", אתר האינטרנט של כתב העת תיאוריה וביקורת.

קריאת עזר: עדי אופיר, "בין קידוש החיים להפקרתם: במקום מבוא להומו סאקר", בתוך: טכנולוגיות של צדק:

משפט, מדע וחברה (רמות, 2003). וכן: הרצאתו של שי לביא בכנס על "חיים חשופים" במכון ון ליר בירושלים

(2006), זמינה לצפייה ב: <http://www.vanleer.org.il/heb/videoShow.asp?id=320>

משטר(ה) ופוליטיקה

Jacques Rancière, *Disagreement. Politics and Philosophy* (Minneapolis & London:

University of Minnesota Press, 1999): chs. 1, 2.